

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI
TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETINING
ODOB-AXLOQ KODEKSI**

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
Toshkent axborot texnologiyalari
universitetini “23” 12 2021-yil
1(714)-son kengash qarori bilan

Tasdiqlangan

Kengash raisi:

B.Maxkamov

Universitet Kengashining 2021-yil 22.12 dagi
1(714)-sonli qarori bilan maqullangan.

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT
AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETINING
ODOB-AXLOQ KODEKSI**

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universitetining

ODOB-AXLOQ KODEKSI.

1-bob. Umumiy qoidalar.

1-modda. Ushbu kodeks bilan tartibga solinadigan munosabatlar.

Ushbu Kodeks O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, boshqa qonun va qonunosti hujjatlarga muvofiq ishlab chiqilgan bo‘lib, universitet pedagog va boshqa xodimlari, talabalari, doktorantlari (keyingi o‘rinlarda-xodim, talaba va doktorant) kasbiy odob-axloqining tamoyillari, normalari, ta’lim jarayoni va xizmatdagi xulq-atvorining asosiy qoidalari bilan bog‘liq munosabatlarni tartibga soladi.

2-modda. Odob-axloq kodeksining maqsad va vazifalari.

Odob-axloq kodeksining maqsadlari:

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarda umumiyl madaniyatni rivojlantirish;

universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning zamonaviy imijini shakllantirish; professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarni universitet va uning qadriyatlariga hurmat ruhida tarbiyalash;

ta’lim muassasasi odob-axloqi tushunchasini takomillashtirish va universitetda tashqi ko‘rinish va xulq-atvorga bo‘lgan talablarga oid yagona yondashuvni ishlab chiqishdan iboratdir.

Odob-axloq kodeksining vazifalari quyidagilardan iborat:

huquqbazarlik va jinoyatchilikning oldini olish, professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar orasida odob-axloq qoidalarini buzish bilan bog‘liq bo‘lgan nomaqbul hatti-harakat, jumladan, zo‘ravonlik, shafqatsizlik va hayosizlikni targ‘ib va tashviq qilish, shuningdek, turli salbiy illatlar va milliy mentalitetimizga yot bo‘lgan g‘oya va qarashlar, ekstremizm, separatizm, fundamentalizm va “ommaviy madaniyatning ta’sir hamda xurujlaridan himoya qilish;

mazkur nomaqbul xatti-harakatlar sodir etilishining sabab va shart-sharoitlarini aniqlash va ularni bartaraf etish;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarni yuksak huquqiy ong, O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, qonunlari va boshqa normativ-huquqiy hujjatlariga qat’iy rioya qilish ruhida tarbiyalash;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarda fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va manfaatlarini doimo hurmat qilish va himoya qilish ko‘nikmasini shakllantirish va yuksaltirish;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarda vatanparvarlik, yuksak ma’naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirish va ularni milliy qadriyatlarimizga hurmat qilish, xotin-qizlar sha’ni va qadr-qimmatini hurmat qilish, ularga nisbatan nomaqbul xatti-harakatlarga yo‘l qo‘ymaslik ruhida tarbiyalash;

universitetda sog‘lom ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish va rivojlantirish; universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarida tashqi ko‘rinishga oid madaniyatni shakllantirish uchun sharoitlar yaratish; universitetning davlat va jamiyat hayotidagi hamda ta’lim tizimidagi nufuzi, obro‘-e’tiborini asrab-avaylash va yanada oshirish.

3-modda. Kodeksning amal qilish doirasi.

Ushbu Kodeks universitetning barcha professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalariga nisbatan tatbiq etiladi.

3-bob. Kodeksning prinsiplari.

4-modda. Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari xulq-atvorining asosiy prinsiplari.

Mazkur Kodeks qonuniylik, fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi, vatanparvarlik, xizmat va o‘qish burchiga sodiqlik,adolat, halollik va xolislik, samaradorlik va tejamkorlik prinsiplariga asoslanadi.

5-modda. Qonuniylik prinsipi.

Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga so‘zsiz rioya qiladilar hamda o‘z xizmat va o‘qish majburiyatlarini lavozim yo‘riqnomalari, mehnat shartnomalari, ushbu Kodeks qoidalari, universitet Ichki tartib qoidalari hamda ta’limga oid boshqa me’yoriy hujjatlarga muvofiq bajaradilar.

6-modda. Fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi prinsipi.

Fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari universitetning oliv qadriyati bo‘lib hisoblanadi. Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari buzilishiga yo‘l qo‘ymaydilar va bunday buzilishlar ro‘y bergen hollarda ularni tiklashga ko‘maklashadilar.

7-modda. Vatanparvarlik, xizmat va o‘qish burchiga sodiqlik prinsipi.

Universitet xodim, talaba va doktorantlari o‘z o‘qish va xizmat faoliyatlarini ma’naviy-axloqiy qadriyatlар, Vatanga sadoqat, xizmat va o‘qish burchiga sodiqlik asosida jamiyatning universitetga bo‘lgan talabi va ishonchini ifodalagan holda amalgalashadilar. Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar o‘z o‘qish va xizmat burchlarini o‘zaro xayrixohlik, o‘z manfaatlari va mafkuraviy qarashlaridan qat’iy nazar lozim darajada bajaradilar.

8-modda. Adolat, halollik va xolislik prinsipi.

Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari o‘z xizmat va o‘qish faoliyatlarini amalga oshirishda adolatli, halol va xolis bo‘lishlari hamda oliy universitetga, unga tegishli bo‘lgan saytlar va ijtimoiy tarmoqlarga murojaat qilgan barcha yuridik va jismoniy shaxslarga nisbatan ushbu prinsip talablari asosida munosabatda bo‘lishlari shart.

9-modda. Samaradorlik va tejamkorlik prinsipi.

Universitet xodim, talaba va doktorantlari o‘z faoliyati samaradorligini innovatsion texnologiyalarini tatbiq etish va boshqa yo‘llar bilan doimiy ravishda oshirib boradilar.

Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari, o‘z navbatida universitetning mulkiga, o‘zining va boshqa shaxslarning vaqtiga mas’uliyat va ehtiyyotkorlik bilan yondashadilar.

3-bob. Korrupsiyaga qarshi kurashish.

10-modda. Korrupsiyaning har qanday shakl va ko‘rinishini qabul qilmaslik.

Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari korrupsiyaning har qanday shakli va ko‘rinishini qabul qilmaydilar va uning biror-bir tarzda namoyon bo‘lishiga qarshi hamjihatlikda qonuniy choralarni ko‘radilar.

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar korrupsiyaga qarshi kurashishlari va uning profilaktikasiga faol ko‘maklashishlari, shuningdek, universitet korrupsiyaga qarshi kurashish Dasturi va universitet Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari tomonidan korrupsiyaviy huquqbarzarliklar sodir etishga og‘dirish maqsadida murojaat qilish holatlari haqida xabardor qilish to‘g‘risida Nizom talablarini so‘zsiz bajarishlari, o‘z faoliyatlarini oshkora va adolatli amalga oshirishlari, yuqori axloqiy qadriyatlar va prinsiplarga sodiq qolgan holda qonun ustuvorligiga qat’iy rioya etishlari shart.

4-bob. Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar yurish-turish va rasmiy muloqotiga oid talablar.

11-modda. Universitetda kiyinish va tashqi ko‘rinishga oid qoidalar.

Universitet professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari o‘z o‘qish va kasbiga mos bo‘lgan zamonaviy kiyimda bo‘lishlari lozim.

Universitet professor-o‘qituvchisi, xodimi, doktoranti, magistranti va talabasi bo‘lgan xotin-qizlari diqqatni tortadigan, xususan, tanani shaffof ko‘rsatib turadigan, yelka, ko‘krak va qorin, tizzadan yuqori qismlari ochiq qoladigan hamda haddan ziyod tor kiyimda, shuningdek, qulochchinlar, qulog va barmoqlardan tashqari tananing turli qismlariga turli zirak yoki metall buyumlar bilan, tanasining ko‘rinib turadigan qismida pirsing yoki tatuirovkada universitetga kelishlari mumkin emas. Shuningdek, talabalarning universitetga kelishi ruxsat etilgan formasiga turli din va konfessiyalar hamda

submadaniyatlarga mansublikni aks ettiruvchi elementlarni (hijob, kipa, kashaya, xoch va boshqalar) qo'shishga yo'l qo'yilmaydi.

Universitet ayol professor-o'qituvchisi, xodimasi, doktoranti, magistranti va talaba-qizlar universitetga och rangli va yorqin rangda bo'Imagan bluzkalarda, tizzani yopib turadigan yubka yoki odmi kostyum va to'q rangdagi poyabzalda kelishlari lozim, shuningdek, talaba-qizlar o'zlarini bilan zaruriy o'quv vositalarini olib kelishlari shart.

Universitet professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabasi bo'lgan erkaklar oq, havorang, och jigar rang yoki och kulrang ko'ylakda, klassik uslubdagi shim yoki odmi kostyum, galstukda va to'q rangdagi poyabzalda kelishlari lozim. Bunda, talabalar o'zlarini bilan zaruriy o'quv vositalarini olib kelishlari shart.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning auditoriya va xizmat xonalarida ustki kiyim (plash, palto, kurtka kabilar)da yurishlari taqiqlanadi.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning tashqi qiyofasi va kiyimlari ozoda, pokiza bo'lishi lozim.

12-modda. Majlis va yig'lnarda ishtirok etish.

Universitet professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari turli tadbirlar (majlislar, tantanali yig'ilishlar, uchrashuvlar, bayramlar)dagi ishtiroki jarayonida so'zga chiquvchilarga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lishlari, tadbir davomida tinchlik va osoyishtalikni saqlashlari shart bo'lib, raislik qiluvchi va moderatorning ruxsatisiz luqma tashlash va so'zga chiqish mumkin emas. Zarurat tug'ilganda nutqlar o'rtasida majlislar zalidan kirish va chiqishga ruxsat beriladi.

13-modda. Binolarda yurish-turish qoidalariga amal qilish.

Binolarga kirish va chiqish joylarida, shuningdek, yo'laklarda talabalar professor-o'qituvchilarni, xodimlarni, erkaklar ayollarni, yoshlar esa kattalarni o'zlaridan oldin o'tkazib yuborishlari lozim.

Binoga kirayotgan har bir shaxs binolarga kirib-chiqishni nazorat qilish uchun tayinlangan mas'ul shaxs yoki navbatchiga o'z shaxsini tasdiqlovchi hujjatni (xizmat yoki talabalik guvohnomasi, pasport va h.k.) ochiq holda ko'rsatishlari yoki maxsus berilgan ID-karta orqali turniketlardan o'tishlari shart.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar universitet hududida yo'lning o'ng tomonidan yurishlari, shuningdek, yo'lak va xollarda mobil aloqa vositalari orqali baland ovozda gaplashmasliklari kerak. Bir-birlariga duch kelganda salomlashishlari, bunda: talabalar professor-o'qituvchilarga, xodimlarga, yoshlar kattalarga birinchi bo'lib salom berishlari tavsiya etiladi.

14-modda. Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning rasmiy muloqot me'yorlari.

Universitet Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarini tashkilot va muassasalar, ommaviy axborot vositalari hamda fuqarolar bilan o'zaro munosabatga kirishganda quyidagi rasmiy muloqot me'yor va qoidalariga amal qilishlari kerak:

o‘z harakatlarini universitet manfaatlarini ko‘zlab amalga oshirish, uning imijini saqlash va oshirish, universitet, uning professor-o‘qituvchilari, xodimlari, doktorantlari, magistrantlari hamda talabalari nomi va manfaatlariga ziyon yetkazadigan harakatlarni amalga oshirmsaslik, shuningdek, ular bilan muloqot qilganda hamda ijtimoiy tarmoqlardagi yozishmalarida o‘zlarining namunali xulq-atvori bilan universitet haqida yuksak ijobiy taassurot uyg‘otish;

xotin-qizlar bilan munosabatlar amaldagi qonunchilik hujjatlari talablari, milliy an'analar va o‘zaro hurmat tamoyillariga asoslanishi shart;

Universitet, uning professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalari haqida haqiqatga to‘g‘ri kelmaydigan yoki noto‘g‘ri talqin qilingan, noto‘g‘ri talqin qilish uchun imkon beradigan ma’lumotlarni tarqatmaslik, bunday ma’lumotlar tarqalishiga yo‘l qo‘ymaslik, shuningdek, jamoat oldida va ijtimoiy tarmoqlarda bu mavzuda chiqishlar qilmaslik;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning roziligesiz ularning shaxsiy hayotiga oid ma’lumotlarni oshkor qilmaslik;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar haqida ularning kasbiy va o‘quv faoliyatiga oid bo‘lmagan ma’lumotlarni aniqlashtirmaslik;

xizmat axborotlarini taqdim etish qoidalariga amal qilish;

so‘ralgan axborotni yetarlilik (haddan tashqari qisqa shu bilan birga o‘ta keragidan ortiq) va ishonchlilik (qayta tekshirishni talab qilmaydigan) talablariga muvofiq holda taqdim etish;

o‘z xizmat vazifalarini bajarish jarayonida olingan ma’lumotlardan maqsadga muvofiq bo‘lmagan tarzda foydalanmaslik, shuningdek, ularni Universitet rahbariyati ruxsatisiz tarqatmaslik;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning ta’lim jarayonidagi faoliyati va kasbiy harakatlarini asossiz tanqid qilmaslik, jamoat oldida chiqishlar, shunindek, ommaviy axborot vositalari va turli xil ijtimoiy tarmoqlarda davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari va universitet faoliyati, uning xodimlari harakatlarini haqiqatga to‘g‘ri kelmaydigan, asossiz va aniq dalillarga asoslanmagan holda muhokama qilmaslik va ular haqida baho berib, fikr-mulohazalar bildirmaslik.

15-modda. Ish va o‘qish vaqtiga rioya qilish.

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar dars mashg‘ulotlari va ishga o‘z vaqtida kelishlari, mehnat hamda o‘qish intizomiga rioya qilishlari shart.

16-modda. Universitetda g‘ayriaxloqiy va nojo‘ya xatti-harakatlarni sodir etishga yo‘l qo‘ylmasligi.

Talaba, magistr va doktorantlarning o‘qishiga, professor-o‘qituvchi va xodimlarning esa universitetda mehnat faoliyatini yuritishiga to‘sqinlik qiladigan quyidagi g‘ayriaxloqiy va nojo‘ya xatti-harakatlarni sodir etishi qat’iyan taqilanganadi:

har qanday huquqbazarlik yoki jinoyat sodir etish, jumladan, tuhmat qilish, haqoratlash;

giyohvand moddalar, psixotrop vositalar va ularning analoglari, alkogol va tamaki mahsulotlarini iste mol qilish va tarqatish;

tinchlik yoki osoyishtalikka qarshi tajovuz qilish, janjallahish, qimor va tavakkalchilikka asoslangan boshqa o‘yinlar o‘ynash;

universitetga moddiy va uning ishchanlik obro‘siga salbiy ta’sir etuvchi ma’naviy zarar yetkazish;

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarga jismoniy, ma’naviy yoki moddiy zarar yetkazish; universitet atrof-muhitini har qanday ko‘rinishda ifloslantirish; universitet binolari va hovlisida, shuningdek, universitet binolariga tutashgan hududda spirtli ichimliklar ichish va tamaki yoxud boshqa turdag'i mahsulotlarni chekish hamda mast holda bo‘lish, tashqi ko‘rinishga va ushbu Kodeksda belgilangan qoidalarga zid ravishda soch-soqoli o‘sgan, to‘zg‘igan va kiyinish talablariga rioya qilmagan holda kelish;

universitetga tegishli kompyuterlarda universitetga tegishli bo‘lmagan ma’lumotlarni, shuningdek, turli kinofilmlar, noqonuniy ma’lumotlar, behayo surat va filmlar, milliy, irqiy, etnik, diniy adovatni targ‘ib qiluvchi, ekstremistik, separatistik va fundamentalistik kayfiyatdagi har qanday materiallarni tayyorlash, ko‘rish, saqlash, tarqatish va ularga da’vat etish;

o‘quv mashg‘ulotlari va ishga hamda xodim va talabalarning osoyishtaligiga xalaqit beradigan xatti-harakatlar sodir etish (radiouzatgich, televizor, multimedia va ovoz chiqaruvchi moslamalardan maqsadsiz foydalanish);

umumbashariy va milliy qadriyatlarga xos bo‘lmagan yoki universitet, uning xodimlari nufuziga putur yetkazadigan materiallarni Internet tarmog‘i va boshqa ijtimoiy tarmoqlarga joylashtirish yoki ulardan turli nomuvofiq maqsadlarda foydalanish.

Professor-o‘qituvchilar, xodimlar, doktorantlar, magistrlar va talabalar tomonidan universitetning ishchanlik obro‘s, qadr-qimmati va nufuzini tushiradigan, ta’lim jarayonining ma’naviy buzilishiga olib keladigan agressiya, odamlarning sha’ni va qadr-qimmatini kamsitadigan, zo‘rlash va vahshiylik, vandalizm, millatlararo nizo qo‘zg‘atadigan, diniy yo‘nalishdagi, terrorizm, ekstremizm, va fundamentalizm, shuningdek, behayo va ishqiy sahnalarni namoyon qiladigan fotosuratlar, video va audioyozuvlardan foydalanish va ularning tarqatilishiga yo‘l qo‘yilmaydi.

Shuningdek, davlat hokimiyyati va boshqaruvi organlari va Universitet faoliyati, uning xodimlari hamda talabalari sha’ni va qadr qimmati hamda ishchanlik obro‘siga salbiy ta’sir qiluvchi haqiqatga to‘g‘ri kelmaydigan, asossiz va tekshirilgan dalillarga asoslanmagan turli xil ko‘rinishdagi ma’lumot, fikr, mulohaza va munosabatlarni Internet, ijtimoiy tarmoqlar, shuningdek, boshqa ommaviy axborot manbalarida, tarqatuvchilarda, tashuvchilarda paydo bo‘lishi (oshkor etilishi) hamda shunday ma’lumotlarga ijobiy munosabat bildirish (“layk” bosish, repost qilish) mazkur talabalar, magistrlar va doktorantlarning o‘qishiga, professor-o‘qituvchi va xodimlarning esa universitetda mehnat faoliyatini yuritishiga to‘sinqilik qiladigan g‘ayriaxloqiy va nojo‘ya xatti-harakat hisoblanadi.

5-bob. Universitet rahbariyatining odob-axloqqa oid majburiyatları va kasbiy faoliyatda manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymaslikka oid tartiblar.

17-modda. Rahbarning majburiyatları.

Rahbariyat hamda tarkibiy bo‘linma rahbarlari (keyingi o‘rinlarda - rahbar) o‘ziga bo‘ysunuvchi xodimlarga nisbatan yuqori professionallik, xolislik, soflik vaadolatda o‘rnak bo‘lishi, universitet yoxud uning tarkibiy bo‘linmasida ijobiy, ma’naviy-psixologik muhit shakllanishiga ko‘maklashishi lozim. Rahbar bo‘ysunuvchi xodimlardan ularning xizmat vazifalari doirasidan chiquvchi topshiriqlarni bajarishini talab qilmasligi, shuningdek, qonunga xilof xatti-harakatlarni sodir etishga undamasligi kerak.

Rahbar o‘z faoliyatida:

xodimlarni qarindoshlik, hamshaharlik yoki shaxsiy sadoqat belgilari bo‘yicha tanlash va joy-joyiga qo‘yish va mehnat munosabatlarida kamsitish holatlariga yo‘l qo‘ymasligi;

guruhbozlik, mahalliychilik, favoritizmga, shuningdek, o‘z xizmat vazifalarini bajarish jarayonida boshqa salbiy omillarning kelib chiqishiga yo‘l qo‘ymasligi;

qo‘pollik qilmasligi, odamlarning sha’ni va qadr-qimmatini kamsitmasligi, ularga psixologik va jismoniy ta’sir ko‘rsatmasligi;

manfaatlar to‘qnashuvining oldini olish va ularni tartibga solish yuzasidan o‘z vaqtida chora-tadbirlar ko‘rishi;

korrupsiyaning oldini olish choralarini ko‘rishi;

professor-o‘qituvchi va xodimlarning kasbiy hamda intellektual jihatdan rivojlanishlari uchun qulay ish joyi, zamonaviy kompyuterlar, internet tarmog‘i, kutubxona fondi va axborot resurslaridan erkin foydalanishlari, hordiq chiqarishlari, dam olishlari, jismonan chiniqishlari uchun barcha sharoitlarni ichki imkoniyatlardan kelib chiqib yaratib berishi;

professor-o‘qituvchi va xodimlar faoliyatini samarali tashkil etib, o‘ziga ishonib topshirilgan mulkka va moliyaviy mablag‘larga ehtiyyotkorlik va tejamkorlik bilan munosabatda bo‘lishi shart.

Rahbar qo‘l ostidagi xodimlarning mehnat intizomiga rioya qilishlarini talab qilishi va uni ta’minalashga mas’uldir.

6-bob. Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning o‘zaro munosabatlariga oid talablar.

18-modda. Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning o‘zaro munosabatlari.

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning o‘zaro munosabatlari milliy qadriyat va an‘analar, yagona jamoaviy muhit, o‘zaro hurmat va e’tibor, do’stlik, hamjihatlik, halollik vaadolat tamoyillariga asoslanishi lozim.

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning o‘zaro munosabatlarida inson qadr-qimmatiga hurmatsizlik, shaxsiyatni kamsitish, o‘zganing intellektual mulkini o‘zlashtirib olish, qo‘pollik, behayo so‘zlar ishlatish, mushtlashish

qat’iyan man etiladi.

Professor-o‘qituvchi va xodimlar tomonidan magistrler, doktarantlar va talabalarga nisbatan o‘quv va tarbiya jarayonidagi yuqori talabchanlik ularning shaxsini hurmat qilish bilan birgalikda amalga oshirilishi kerak.

19-modda. Professor-o‘qituvchi va doktorant, magistr, talabalarning auditoriyadagi hamda undan tashqaridagi o‘zaro munosabatlari.

Professor-o‘qituvchi auditoriyaga kirganida, barcha doktorant, magistr, talabalar o‘rinlaridan turib hurmatlarini bildirgan holda kutib olishlari, so‘ngra professor-o‘qituvchi salomlashib, o‘tirishga ruxsat bergach, o‘z joylarini egallashlari kerak. Professor-o‘qituvchi darsini tugatib, auditoriyadan chiqib ketayotganda ham doktorant, magistr, talabalar o‘rinlaridan turib, kuzatib qo‘yishlari lozim.

Professor-o‘qituvchilar o‘quv jarayoni va boshqa holatlarda ham doktorant, magistr, talabalarning shaxsini hurmat qilishi, ular bilan munosabatda ochiqlik va xayrixohlik tamoyillariga amal qilish, doktorant, magistr, talabalaraga ta’lim berish jarayonida o‘z vazifalarini beg‘araz amalga oshirishi, doktorantga, magistriga va talabaga munosabatda bo‘lganda ularni kamsitish, qo‘pol so‘z ishlatalish, o‘zini yuqori tutish va tanish-bilishchilik kabi yondashuv shakllarini mutlaqo qo‘llamaslik, ularga nisbatan doimo haqqoniy munosabatda va xolis bo‘lishlari shart.

Professor-o‘qituvchilar talabalaraga ularni qiziqtirgan fan yoki o‘quv kursiga oid masalalar yuzasidan dars jarayonidan tashqari vaqlarda bergen savollariga ham axloq meyorlariga amal qilgan holda javob qaytarishlari va ularni fanga bo‘lgan qiziqish va ishtiyoqlarini oshirish choralarini ko‘rishlari zarur.

20-modda. Akademik ta’qib va tazyiqqa yo‘l qo‘yilmasligi.

Universitet hayotida rahbariyat yoki professor-o‘qituvchilar tomonidan doktorant, magistr, talabalarni ularning roziligidan muayyan ishlarga jalb etganlik, haq to‘lamasdan ularning mehnat kuchidan foydalanish (universitet va unga biriktirilgan boshqa hududda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti yoki Vazirlar Mahkamasining tegishli qarori bilan xavfsizlik standartlariga qat’iy rioya qilingan holda ixtiyoriy shanbalik va boshqa turdagи tadbirlar tashkil etilgan hollar bundan mustasno) maqsadida ularga murojaat etilganida, talabalar tomonidan bunday so‘rovga rad javobining berilishi professor-o‘qituvchilar tomonidan kelgusida ularga dars mashg‘ulotida past baho qo‘yish yoki boshqa turdagи tazyiq va ta’qib (akademik harassment) qilish bilan bog‘liq munosabat ko‘rsatilishiga imkon bermaydi va bunday ta’qib qattiq qoralanadi.

21-modda. Uyali aloqa vositalaridan foydalanish.

Dars mashg‘ulotlari vaqtida uyali aloqa vositalaridan foydalanish barcha uchun qat’iyan taqiqlanadi. Uyali aloqa vositalaridan foydalanishga zarur va uzrli holatlarda professor-o‘qituvchining ruxsati bilangina ruxsat etilishi mumkin.

22-modda. Dars mashg‘ulotida ishtirok etish.

Talabalarning darsga kech qolib kelishlariga yo‘l qo‘yilmaydi. Lekin uzrli sababga ko‘ra darsga kech qolgan talaba uzr so‘rab, professor-o‘qituvchining ijozati bilan auditoriyaga kirib o‘z joyini egallashi mumkin.

Professor-o‘qituvchi dars mashg‘ulotlariga o‘zining nojo‘ya harakatlari bilan xalaqit berayotgan talabani yuzaga kelgan vaziyat haqida fakultet dekanini (u o‘z o‘rnida bo‘lmaganda dekan o‘rinbosari yoki tyutorni) xabardor qilgan holda darsdan chetlatishi mumkin.

23-modda. Dars mashg‘ulotidan tashqari vaqtida muloqot qilish.

Talaba uchun professor-o‘qituvchi bilan dars mashg‘ulotlaridan tashqari vaqtida muloqot qilish zarurati bo‘lsa, u holda muloqot:

maslahat soatlari, mustaqil ish yoki o‘zaro kelishuv bo‘yicha belgilangan vaqtida amalga oshirilishi mumkin;

talaba o‘zi muloqot qilmoqchi bo‘lgan professor-o‘qituvchining lavozimi, ismi, otasining ismi va familiyasini bilishi maqsadga muvofiq.

Asoslangan jiddiy sabablar (qo‘pollik, tamagirlik, dars sifatining pastligi, professor-o‘qituvchining aybi bilan mashg‘ulotlar o‘tkazilishidagi muntazam uzilish hollarini isbotlovchi dalillar va b.) hamda guruh (kurs)ning yakdil fikri mavjud bo‘lgan holatlarda talabalar professor-o‘qituvchini almashtirish haqida iltimos bilan fakultet dekaniga murojaat qilishlari mumkin.

24-modda. Subordinatsiya.

Rahbar xodimlarga Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar tomonidan biron-bir masala yuzasidan vujudga kelgan holatlar bo‘yicha murojaat qilinishi muayyan tartib (subordinatsiya tamoyili), ya’ni munosabat bildirishdagi rahbariyat bo‘g‘inlariga bosqichma-bosqich chiqish asosida tashkil etiladi. Universitet rektoriga talabalarning to‘g‘ridan-to‘g‘ri murojaat qilish holatlari bundan mustasno.

25-modda. Tashabbus va faollik.

Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning universitetda ma’naviy-axloqiy muhitni yanada yaxshilash, ta’lim sifatini oshirish, innovatsion g‘oyalardan samarali foydalanish, turli xil manfaatli tadbirlar uyushtirish bo‘yicha tashabbus va g‘oyalari rag‘batlantiriladi.

7-bob. Professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning odob-axloqqa oid majburiyatlar.

26-modda. Odob-axloqqa oid majburiyatlar.

Universitetga o‘qishga, ishga kirayotgan shaxslar mazkur Kodeks bilan yozma

ravishda (imzo chektirib) tanishtiriladilar.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar:

qonun hujjatlari va mazkur Kodeks talablariga riousha etishga;

doimo yuksaklikka intilish, halollik vaadolat bilan hayot kechirish kabi olijanob fazilatlarni chuqur anglashga;

odob-axloqqa oid milliy an'analarimiz, urf-odat va qadriyatlarimizni hurmat qilishga;

o'z ustilarida doimiy ravishda ishlash va qabul qilinayotgan qonun hujjatlarini muntazam ravishda o'rganib borishga;

o'z vazifalarini vijdonan, professional darajada amalga oshirishga;

universitet obro'-e'tibori va nufuziga dog' tushiradigan har qanday harakatlarni sodir etishdan o'zini tiyishga;

universitet to'g'risidagi axborotlardan uning manfaatlari va ishchanlik obro'siga ziyon yetkazish maqsadida foydalanmaslikka;

universitet mulkiga ehtiyojkorlik bilan munosabatda bo'lish (ko'char va ko'chmas mulk, o'simlik va hayvonot dunyosiga va b.), shu jumladan, xizmat vazifasini bajarish uchun berilgan moddiy texnika vositalaridan to'g'ri va tejamkorona foydalanishga;

elektr energiyasi va suvni tejamkorona ishlatishga;

biron-bir noxush voqeа yoki hodisa ro'y bersa, u haqda zudlik bilan Universitet rahbariyatiga xabar berishga;

belgilangan cheklar va taqiqlarga riousha qilish, o'z vazifalarini og'ishmay bajarishga, professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarning shaxsiy va oilaviy muammolarini muhokama qilmaslikka, hech bir shaxs haqida jinsi, irqi, millati, tili, diniy e'tiqodi, ijtimoiy kelib chiqishi va lavozimi haqida hamda boshqa xususiyatlaridan qat'i nazar noto'g'ri fikr yuritmaslikka va uni kamsitmaslikka;

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar, shuningdek, boshqa shaxslar haqida turli ig'vo, fitna, g'iybat va bo'htonlar uyushtirmaslikka va tarqatmaslikka;

universitet ishchanlik obro'si yoki nufuziga putur yetkazadigan nizoli vaziyatlarga yo'l qo'ymaslikka;

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabaning mehnat va o'quv jarayonidagi sa'y-harakatlariga qasddan ziyon yetkazmaslikka;

xotin-qizlarning sha'ni va qadr-qimmatini kamsitadigan harakatlar sodir etmaslikka, shilqimlik qilmaslikka, o'zaro munosabatlarda umume'tirof etilgan axloq qoidalarini mensimaslikda ifodalanuvchi behayo so'zlardan foydalanmaslikka;

davlat organlari va mansabdar shaxslarning, shuningdek, Universitet rahbariyatining o'z vakolatlari doirasida qabul qilgan (bergan) qarorlarini (topshiriqlarini) o'z vaqtida va sifatli bajarishga;

shaxsiy foydasi hamda o'zgalar manfaatini ko'zlab o'z mavqeini suiiste'mol qilmaslikka;

haqiqatni gapireshga, rahbarlar va boshqa xodimlarni chalg'itmaslikka; mutasaddi xodimlarning ruxsatisiz turli reklama vositalarini o'rnatmaslikka; kasbiy faoliyati davomida o'zlariga ma'lum bo'lган, ularning oshkor etilganligi uchun qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javob beriladigan axborotning saqlanishi va maxfiyligini ta'minlash

yuzasidan barcha choralarni ko'rishga;

sog'lom turmush tarzini yuritish va atrofdagilarning sog'lig'ini saqlashga g'amxo'rlik qilish, estetik va ekologik madaniyatning oshishiga ko'maklashishga;

tanqidiy mulohazalarni bildirishga va ob'ektiv qaror qabul qilishga, o'z xato va kamchiliklarini anglash va bartaraf etishga;

moddiy jihatdan yaxshi ta'minlanganligini turli yo'llar bilan ataylab ko'z-ko'z qilmaslikka;

Axborot-resurs markazi xodimlari bilan xushmuomala bo'lishga, kitoblar va jihozlarga ehtiyyotkorona munosabatda bo'lishga, u yerda uyali aloqa vositalarini o'chirib qo'yish yoki ovozsiz rejimga qo'yishga, baland ovozda so'zlashmaslik va atrofdagilarga xalaqit bermaslikka, oziq-ovqat iste'mol qilmaslik, qog'oz, saqich va boshqa chiqindilarni qoldirib ketmaslikka, kitoblarni olish va topshirish tartib-qoidalariga rioya qilishga;

sport majmuasiga sport kiyimi va poyabzalida kirishga; sport inventarlariga nisbatan ehtiyyotkorona munosabatda bo'lishga;

mashg'ulotlardan keyin sport inventarlarini belgilangan joylarga qayta topshirishga;

sport majmuasining belgilangan tartib-qoidalariga rioya qilishga;

universitet auditoriyalari, binolari va binolarga tutashgan hududda tozalikni saqlashga;

hududni ifloslantirmaslik, chiqindilarni joylarda qo'yilgan maxsus qutilarga tashlashga;

shaxsiy avtomobilni taqiqlangan joyda qoldirmaslik, yo'l harakati qoidalarini buzmaslik va mensimaslikka (beparvo bo'lish), shuningdek, transport vositalaridan foydalanishda xavf-xatar yaratmaslikka;

ish (o'qish)dan tashqari vaqtida umumiylab qabul qilingan odob-axloq normalariga rioya etishlari, g'ayriijtimoiy xatti-harakatlarga yo'l qo'ymaslikka majbur.

27-modda. Odob-axloqqa oid qo'shimcha talablar.

a) doktarantlar, magistrler, talabalar:

nutq madaniyatini doimiy takomillashtirib borishga;

doktarantlar, magistrler, talabalarning o'z-o'zini boshqarish tizimini faol qo'llab-quvvatlash va mustahkamlash, ijodiy faoliyatni rivojlantirish va jamoaviy madaniyatni o'stirishga;

professor-o'qtuvchi bilan boshqa doktarantlar, magistrler, talabalarning bahosini muhokama qilmaslikka;

yozma ishlarni himoya qilish va reyting nazoratiga doir tartib-qoidani bajarish vaqtida chetdan yordam olmaslik, o'zgalarga yordam ko'rsatmaslikka;

boshqa shaxslar tomonidan tayyorlangan topshiriqlar yoki yozma ishlarni o'z nomidan topshirmaslikka;

mashg'ulotlarni sababsiz o'tkazib yubormaslikka va darslarga sababsiz kechikib kelmaslikka;

o'quv mashg'ulotlari vaqtida universitet hududida behuda yurmaslikka;

dars mashg‘ulotlari o‘tilayotgan vaqtida fakultet dekanlari, magistratura bo‘limi boshlig‘ining ruxsatisiz Universitet hududidan ketib qolmaslikka;

professor-o‘qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talaba bilan nizoli vaziyat yuzaga kelganda o‘z hissiyotlarini jilovlashga va mazkur vaziyatni ko‘rib chiqish bo‘yicha tegishli bo‘linma va xodimlarga (tyutor, dekan, O‘zbekiston yoshlar ittifoqi boshlang‘ich tashkiloti, Ma’naviyat va ma’rifat bo‘limi) murojaat qilishga;

o‘quv jarayonida faol, e’tiborli bo‘lishga va pedagog xodimning ko‘rsatmalariga qat’iy rioya qilishga;

dars vaqtida gaplashmaslik hamda dars mashg‘ulotiga taalluqli bo‘lmagan ishlar bilan shug‘ullanmaslikka;

jihozlarga ehtiyyotkorona munosabatda bo‘lish, stol va stillarga yozmaslikka; qog‘oz, saqich va boshqa keraksiz narsalami auditoriyada qoldirib ketmaslikka; mashg‘ulotlar davomida ovqatlanmaslik, saqich chaynamaslikka, shuningdek, shaxsiy kompyuter va boshqa kommunikatsiya vositalaridan faqat pedagog xodim ruxsati bilan foydalanishga;

professor-o‘qituvchiga mashg‘ulotlar vaqtida savol yoki iltimos bilan qo‘l ko‘targan holda va ruxsat berilganidan so‘ng murojaat qilishga;

umumi ovqatlanish joylarida taomlarga buyurtma berish va olishda navbat tartibiga hamda belgilangan qoidalarga rioya qilishga;

talabalar turar joyi Ichki tartib qoidasiga qat’iy rioya qilishga;

jamoat xavfsizlik manfaatlaridan kelib chiqib, imkon darajasida universitetga jamoat transportida kelishga;

b) professor-o‘qituvchilar, xodimlar:

o‘z xizmat joyidagi tartib-intizomga va Universitet ichki tartib qoidalariga rioya qilishga;

ta’tildan oldin yoki mehnat shartnomasi bekor qilinganda o‘z xizmat joyini talabga javob beradigan holatda qoldirishga, o‘z zimmasidagi orgtexnika vositalari va boshqa materiallarni, o‘ziga topshirilgan, lekin hali yakunlanmagan vazifalarni boshqa shaxsga topshirmaslikka;

telefon orqali muloqot qilishda muomala madaniyati va axborot taqdim etish qoidasiga rioya qilishga (jumladan, suhbatni eng avval rasmiy tarzda salomlashishdan boshlab, so‘ng o‘z xizmat muassasasi, lavozimi hamda familiyasi, ismi, sharifini aytib, maqsadga o‘tish lozim, taqdim etilayotgan axborot maksimal qisqa, lo‘nda va aniq bo‘lishi kerak, so‘ralayotgan ma’lumot suhbat jarayonida izlanishi tufayli telefon tarmog‘ini band qilishga yo‘l qo‘yilmaydi, zarurat bo‘lsa, qayta qo‘ng‘iroqni amalga oshirish mumkin); yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga;

yoshlar orasida sog‘lom turmush tarzini qaror toptirish, ularni ichkilikbozlik va giyohvandlik illatlaridan, boshqa turli halokatli tahdidlar hamda biz uchun yot bo‘lgan ekstremistik ta’sirlardan, “ommaviy madaniyat” xurujlaridan ogoh etib borishga;

ta’lim oluvchilarni ma’naviy-axloqiy tarbiyalashda va ma’rifiy ishlarning samarali shakl hamda uslublarini ishlab chiqishga ko‘maklashishga;

o‘z xizmat vazifalarini vijdonan bajarishga shubha tug‘diradigan xatti-harakatlarni qilmaslikka, talabalar bilan o‘z hamkasblarini kasbiy va shaxsiy kamchiliklarini muhokama qilmaslikka;

professor o‘qituvchilar talabalarni asossiz o‘quv mashg‘ulotlaridan chiqarib

yubormaslikka, shuningdek, talabaga universitet talabalar safidan chetlashtirish (kursdan kursga qoldirish) yoki talabaning majburan o'qishdan voz kechishiga undash bilan qo'rqtmaslikka, uning asossiz talabalar safidan chetlashtirilishiga (kursdan-kursga qoldirilishiga) olib kelmaslikka;

akademik guruhda (kursda) talabalar xulqining umumiy madaniy holati haqida fakultet dekanlariga kerak bo'lgan hollarda ta'sir choralar ko'rish lozimligi yuzasidan yozma ma'lumot taqdim etish kabi talablami bajaradilar.

8-bob. Rag'batlantirish va chora ko'rish tartibi.

28-modda. Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalarni rag'batlantirish.

o'quv yili davomida mazkur Kodeksga to'la riosa qilgan, Universitetda yuksak ma'naviy-axloqiy muhitning yanada qaror topishi va mustahkamlanishiga o'z hissasini qo'shgan xodim va talabalar rahbariyat, fakultet dekanlari, kafedra mudirlari va boshqa tarkibiy bo'linma rahbarlari tavsiyasiga binoan belgilangan tartibda moddiy yoki ma'naviy rag'batlantirilishlari mumkin.

29-modda. Kodeksga riosa qilishning attestatsiya va boshqa jarayonlar uchun ahamiyati.

Professor-o'qituvchilar va xodimlar tomonidan mazkur kodeksga riosa etilishi attestatsiyalar o'tkazishda, yuqori va boshqa lavozimlarga tayinlash (kareraviy o'sish) uchun kadrlar zaxirasini shakllantirishda hisobga olinadi.

30-modda. Kodeks qoidalarini buzganlik uchun javobgarlik.

Universitet Professor-o'qituvchi, xodimi, doktoranti, magistri va talabasi tomonidan mazkur Kodeks qoidalarining buzilishi uni belgilangan tartibda javobgarlikka tortishga asos bo'lib xizmat qiladi.

31-modda. Kodeks va ichki tartib-qoidalarning o'zaro munosabati.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar mazkur Kodeks qoidalarini buzganida, ularga nisbatan Universitet Ichki tartib qoidalarning 7-bobida (Mehnat va o'quv intizomini buzganlik uchun javobgarlik) qayd etilgan choralar qo'llaniladi.

9-bob. Odob-axloq komissiyasi faoliyatini tashkil etish.

32-modda. Odob-axloq komissiyasi.

Mazkur Kodeks normalarining Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar tomonidan buzilishiga oid masalalar, qoida tariqasida, Odob-axloq komissiyasi tomonidan ko'rib chiqilishi mumkin.

Shuningdek, Odob-axloq komissiyasi, qoida tariqasida, universitet rektorining ko'rsatmasi bo'yicha;

xizmat tekshiruvi natijalariga ko'ra;

o'z tashabbusi bilan;

universitet Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalaridan, shuningdek, universitetga aloqa kanallari orqali kelib tushgan axborot asosida ham ushbu

turdagi masalalarini ko'rib chiqishi mumkin.

Odob-axloq komissiyasi kamida 5 kishidan iborat tarkibda tuziladi. Odob-axloq komissiyasining maqsadi, vazifalari, funksiyalari, huquqlari va uning faoliyatini tashkil etish bilan bog'liq boshqa masalalar universitet rektori tomonidan tasdiqlangan Odob-axloq komissiyasi to'g'risidagi nizomda belgilanadi.

33-modda. Odob-axloq komissiyasi xulosasi.

Odob-axloq kodeksining buzilishi holatlarini Odob-axloq komissiyasi tomonidan ko'rib chiqish natijalari bo'yicha intizomiy yoki boshqa tarzdagi qoida buzilishlarining mavjudligi (mavjud emasligi) to'g'risida xulosa chiqariladi. Ayni vaqtida universitet rektoriga ko'rib chiqishi uchun qoidabuzar Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabani javobgarlikka tortish to'g'risida taklif kiritiladi. Yo'l qo'yilgan qoida buzilishining xususiyatini hisobga olgan holda Odob-axloq komissiyasi professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabaga nisbatan Odob-axloq kodeksining buzilishiga yo'l qo'ymaslik to'g'risidagi muhokama qilish bilan cheklanishi mumkin.

Odob-axloq kodeksiga rioya etmagan professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabani intizomiy javobgarlikka tortish bo'yicha buyruq loyihasi fakultet dekanlari va magistratura bo'limi (talabalarga nisbatan), kadrlar bo'limi (professor-o'qituvchi, xodimlar va doktorantlarga nisbatan) tomonidan tayyorlanadi.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabalar o'zлari yo'l qo'yigan qoida buzilishi, qoida buzilishining ko'rib chiqilishi jarayoni haqida axborotni olish va o'zini himoya qilish uchun dalillarni taqdim etish, shuningdek, universitet qarorlari yuzasidan belgilangan tartibda shikoyat qilish huquqiga egadirlar.

34-modda. Jamoatchilik nazorati.

Professor-o'qituvchi, xodim, doktorant, magistr va talabaning xulq-atvori ustidan jamoatchilik nazoratini ta'minlash maqsadida, mazkur Kodeksga rioya etmaganlik holatlari Kasaba uyushmasi qo'mitasi, Xotin-qizlar masalalari bo'yicha rektor maslahatchisi va O'zbekiston yoshlar ittifoqi boshlang'ich tashkilotida ham muhokama qilinishi amaliyoti joriy etilishi mumkin.

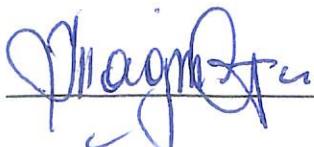
10-bob. Yakuniy qoida.

35-modda. Kodeksning kuchga kirishi hamda unga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish.

Mazkur kodeks universitet Kengashi tomonidan tasdiqlanganidan so'ng kuchga kiradi va unga o'zgartish hamda qo'shimchalar kiritish universitet Kengashi qaroriga binoan amalga oshiriladi.

Tayyorladi:

Yuriskonsult

T.Tojibayev